

Pædagogisk læreplan for Engsøens Børnehus

2020

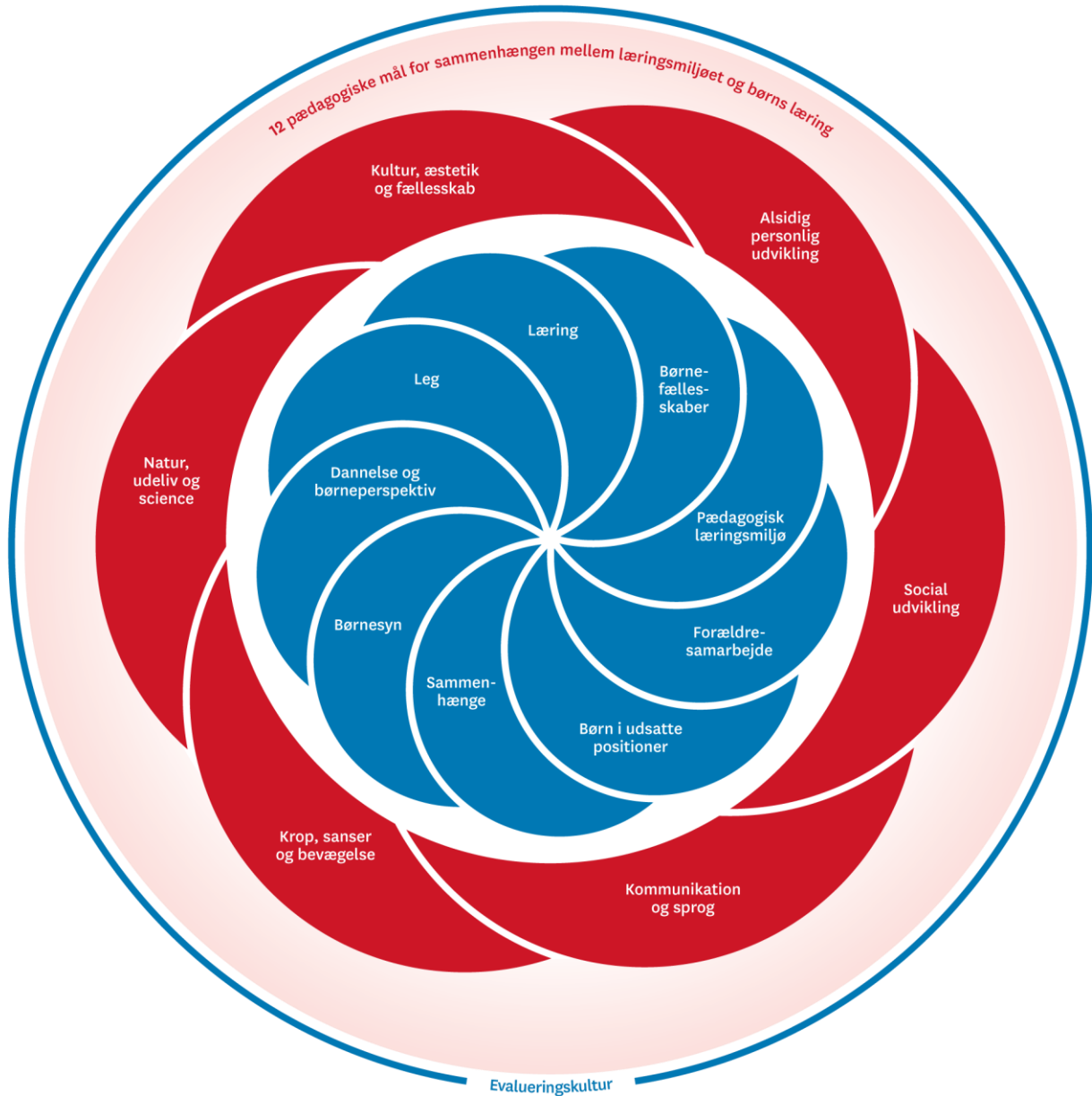


Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

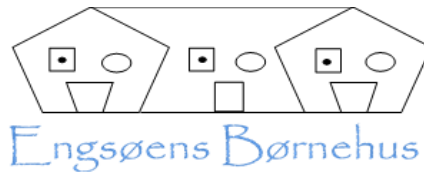
Indholdsfortegnelse

Den pædagogiske læreplans struktur	3
Engsøens Børnehus – Hvem er vi?	4
Det Pædagogisk grundlag i Engsøens Børnehus	4
Vision og værdier for det pædagogiske arbejde	5
Elementerne i det pædagogiske grundlag	7
Børnesyn og børns medbestemmelse	7
Dannelse og børneperspektiv	7
Leg og læring	8
Børnefællesskaber	10
Det pædagogisk læringsmiljø	11
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	12
Samarbejde med forældrene om børns læring	13
Børn i udsatte positioner	15
Sammenhæng i børnehaveklassen	17
Inddragelse af lokalsamfundet	17
De seks læreplanstemaer og læringsmål	18
Alsidig personlig udvikling	18
Social udvikling	20
Kommunikation og sprog	21
Krop, sanser og bevægelse	22
Natur, udeliv og science	23
Kultur, æstetik og fællesskab	25
Evalueringskultur	26

Den pædagogiske læreplans struktur



Den pædagogiske læreplan for Engsøens Børnehus er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende læringsmål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.



Hvem er vi?

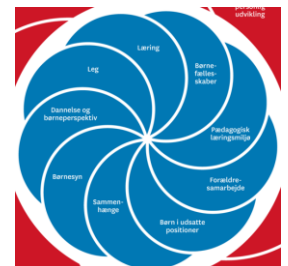
Engsøens Børnehus er en stor integreret daginstitution med plads til 222 børn i alderen 0-5 år. Børnene er fordelt på 2 vuggestuer med plads til 48 0-2 årige og 3 børnehaver med plads til 174 børn i alderen 3-5 år. Vi er beliggende på 2 matrikler i naturskønne omgivelser i Lunderskov. Vi har på begge matrikler store og naturrige legepladser, som indbyder til både pædagogstøttet og børneinitieret leg som f. eks. bålmad, gemmelege og huler i skoven, små naturforløb, cykelbaner, lege i og omkring sandkasser og gynger. I Engsøens Børnehus har vi ligeledes unikke indendørs læringsmiljøer. Hver børnegruppe har en stue med dertilhørende grupperum eller store gangarealer med skiftende læringsmiljøer med udgangspunkt i motorik, rollelege, konstruktionslege, kreativitet osv.

I Engsøens Børnehus er der ansat 14 pædagoger, 4 pædagogiske assistenter, 4 pædagogmedhjælpere, 1 køkkenansvarlig, 2 pædagogstuderende, 1 souschef og 1 leder. Der er løbende 2-4 tidsbegrænsede ansættelser pga. svingende børnetal.

Pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.

Dagtilbudslovens § 8, stk. 2



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

Elementer i det fælles pædagogiske grundlag:

Barnesynet. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Legen. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunkt for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng med børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Nedenfor beskrives det pædagogiske grundlag i Engsøens Børnehus, som vi i fællesskab har arbejdet med at definere på en pædagogisk dag. Det er ud fra dette grundlag at der arbejdes på tværs af de seks læreplanstemaer. Pædagogerne har i marts/april 2020, under nedlukningen pga. corona, beskrevet de seks læreplanstemaer. Grundlaget og temaerne skal forstås som en helhed i forhold til arbejdet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, og det er således hensigten, at der skal arbejdes med temaerne i en sammenhæng. Det grundlag vi arbejder ud fra, drejer sig også om vores værdier for det pædagogiske arbejde, om det børnesyn og den tilgang, der er kendetegnet for vores institution, om vores pædagogiske læringsmiljøer og om børns leg og læring i Engsøens Børnehus.

Vision og værdier for det pædagogiske arbejde

I Engsøens Børnehus arbejder vi ud fra et høj fagligt og professionelt niveau, hvor alle børn, forældre og medarbejdere bliver mødt, set og forstået.

Vi bruger Engsøens unikke fysiske rammer og omgivende natur til at skabe trivsel, læring, udvikling og dannelse".

Med fagligt og professionelt forstås, at vi i det pædagogiske arbejde anvender viden og erfaringer fra teori, data og fælles refleksioner. De sidste tre år har vi fokuseret arbejdet med teori og materialer fra udviklingsprogram "Program for læringsledelse" som er et program udviklet af forskere fra Ålborg universitet. Vi bruger data som både børn, forældre og medarbejdere har været inddraget i, til løbende at udvikle den pædagogiske praksis.

Det kommer til udtryk i vores hverdag ved:

At vi individuelt og samlet deltager aktivt i kurser og kompetenceudvikling.

At vi omsætter viden til funktionel praksis.

At vi reflekterer over egen praksis og drøfter fælles praksis med kollegaer.

At vi deler viden og erfaringer imellem kollegaer.

At vi udvikler os sammen og bakker hinanden op.

En del af visionen handler om hvordan vi møder andre mennesker. "At blive mødt, set og forstået". Den underliggende værdi ud fra dette er anerkendelse og ansvar.

Anerkendelse betyder i Engsøens Børnehus, at vi drager omsorg for og værner om barnets personlighed. Vi imødekommer og giver plads til barnets/forældres ytringer, meninger og behov. Vi tager særligt ansvar for den gode relation til barn og forældre og er bevidste om vores ansvar til at handle og hjælpe på det vi møder, ser og oplever i barnets hverdag.

Det kommer til udtryk i vores hverdag ved:

At vi møder barn og familie der hvor de er.

At vi er nærværende og opmærksomme på at sige godmorgen, også til dem fra andre stuer.

At vi er oprigtigt nysgerrige på børnenes initiativer og følger deres spor.

At vi i konfliktsituationer anerkender barnets intention og følelser og hjælper dem videre.

At vi har en undersøgende og nysgerrig tilgang til både børn, forældres og kollegaers praksis.

Som et led i visionen, ønsker vi at bruge de unikke fysiske rammer og naturen. Særligt i forbindelse med en pt ny virkelighed med Covid-19, ser vi det som en nødvendighed at udvikle vores vision i udelivet.

Ny forskning fra Center for Børn og Natur viser, at børn som møder naturen i deres daginstitution både bliver sundere og stærkere i forbindelse med deres motorik og trivsel. Ved at bruge naturen mest muligt og tidligt i børnenes liv, bliver børnenes tilknytning til naturen og relationer til den påvirket i en grad, som kan præge resten af livet. Forskningen hviler på fem principper, som vi fremadrettet vil inddrage i udviklingen af pædagogik og læringsmiljøerne i udelivet.

- **Naturen som rum:**
Grønne områder er restituerende og urodæmpende for børn.
- **Kvalitetsnatur:**
Kan understøtte udvikling af opmærksomhed og modvirke forskellige former for opmærksomhedsforstyrrelser. Kvalitetsnatur defineres som et naturområde, der er meningsfyldt for barnet og at omsorgspersoner har indflydelse på, hvordan de forholder sig til omgivelserne fx planter og dyr.
- **Udfordrende terræn** (fx glatte sten):
Inspirerer til at afprøve kroppens muligheder, fremme motorisk udvikling og fællesskaber.
- **Naturen er fantasi- og trivselsfremmende:**
Tilgængelige genstande i grønne omgivelser bryder med strukturen i dagligdagen og får børn til at lege på kryds og tværs af bedstevenner, køn og alder.

Ovenstående kommer til udtryk på mange forskellige måder i vores hverdag. Se mere herom under læreplanstemaet "Natur, udeliv og science" og nedenstående link.

<https://videnomfriluftsliv.dk/sites/default/files/pdf/Pdf-filer/forskningsoversigt-dagstilbudsarbejde-med-boern-i-naturen.pdf>

<https://nordeafonden.dk/nyheder/ny-forskning-sundere-og-staerkere-boern-i-naturen>

Elementerne i det pædagogiske grundlag



- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

I Engsøens Børnehus har medarbejdere og ledelsen arbejdet med en fælles definition og forståelse af fremtidens børnesyn. Dette har været med til at give en fælles retning på pædagogikken i hele institutionen.

Det fælles Børnesyn:

Vi værner om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Det gør vi ved at imødekomme barnet i forhold til temperament og følelsesmæssig udvikling, samt barnets nærmeste udviklingszone. Som det pædagogiske personale har vi fokus på, at drage omsorg for børnene og samtidig stimulerer og udfordrer børnene, for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi spejler barnets glæde og sorg, samt italesætter barnets følelser og hjælper dem videre. Vi inkluderer børnene i de planlagte aktiviteter ud fra, hvor de er i deres udvikling. Vi gør os umage for at læse børnenes signaler, så børnene oplever at de voksne tror på det bedste i dem.

Børnenes medbestemmelse:

Vi ser børnene som aktive med-skabere af egen læring og udvikling, i rammer som det pædagogiske personale er ansvarlige for. Vi er i dialog med børnene om, hvad de ønsker at lege. Vi indgår i legen og kommer med input og vi sørger for adgang til materialer og legetøj.

Dannelse og børneperspektiver:

Den dannelsesproces vi ønsker for børnene i Engsøens Børnehus tager afsæt i vores vision. Begrebet dannelse skal forstås som en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed, som rettesnor for at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske. Vi tænker dannelse, ligestilling og demokrati ind i den daglige pædagogiske praksis, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Indholdet i de planlagte aktiviteter og de daglige rutinesituationer skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsæt for børnenes måder at begribe og handle på. Det pædagogiske personale inviterer barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

Det kommer til udtryk i vores hverdag ved:

At børnene bliver spurgt – hvad har du lyst til – og give tid til at svare

Vi lytter til børnene og tager deres ytringer og meninger alvorligt.

Vi er rollemodeller for børnene i vores adfærd og i vores sprog/kommunikation

Vi har fokus på at i aktiviteter som fødselsdage, gåture, kreative tiltag, samling mm, øves barnets personlige og sociale kompetencer.

Vi arbejder med selvhjulpethed ud fra barnets nærmeste udviklingszone og skubber til børnenes grænser for at give dem et højere selvværd og selvtillid.

Vi lærer børnene, at vente på tur i rutinesituationer som måltidet, toiletbesøg osv.

Gennem legen hjælper vi børnene med at få nye legerelationer.

Vi guider børnene i at komme ind i en leg og få løst konflikter i en leg.

Leg og læring:

I den nye styrkede læreplan beskrives det bl.a., at legen samt barnets interesser og undring bør være udgangspunktet for de læringsprocesser, som barnet indgår i.

Ifølge Lars Hammershøj bliver verden større når man leger. Han siger at legen er den oprindelige form for kreativitet og den første øvelse i det, der kendetegner andre former for kreativitet, at forbinde ting, der almindeligvis eksisterer adskilt. Legen fremmer også børns dannelse, for i legen overskrider man sig selv og bliver en anden.

Legen har således betydning for barnets erkendelsesmæssige udvikling og kan bibringe barnet nye forståelser og med dette nye handlemuligheder og målrettethed.

Ifølge dagtilbudsloven skal læring forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Endvidere er personalet i Engsøens Børnehus bevidste om at, dagtilbuddet kun er én blandt flere arenaer for børns læring og udvikling, hvor hjemmet er den mest centrale og har størst indflydelse på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Engsøens Børnehus er barnets leg en central del af den pædagogisk praksis.

Vi ser leg som en vigtig del af dagen. Legen har værdi i sig selv. Leg er ikke bare leg, det er en menneskeret.

Det er gennem legen, at barnet får kontakt til og udtrykker sine tanker og følelser. *Ifølge Berit Bae er det gennem legen, at barnet udvikler sin fantasi, sociale kompetencer og identitet.*

Vi anerkender leg, giver plads og mulighed for at udvikle og udvide den.

I Engsøens Børnehus er vi som personale bevidste om vores rolle i forhold til legen, hvornår vi skal træde ind og ud af legen. Det er vigtigt at der er en kultur i institutionen, hvor vi som voksne anerkender hinanden, for deltagelse i legen. Vi læner os op ad Dorte Kousholt i vores planlægning af praksis. Hun siger, "at når pædagoger planlægger en praksis der "vil noget" med

børn, må de undersøge og inddrage børnenes egne projekter som en del af det arbejde – og det indebærer kontinuerligt at justerer og gentænke planer, fordi børnene har gang i noget med hinanden, som får betydning for pædagogernes planer”.

Derudover har vi fokus på at børnene har adgang til forskellige legemiljøer ude og inde, samt fri adgang til forskellige materialer og legetøj. Vi har fokus på hvem af de voksne der leger, og hvem der løser de mere akutte situationer.

Nedenfor udfoldes tre forskellige legekontekster – børneinitieret leg, voksen initieret leg og udeleg – med henblik på at illustrere både de pædagogiske overvejelser og praksis knyttet til de pågældende legekontekster. Når udeleg er med her, er det på baggrund af covid-19 og at vi siden april 2020 og genåbningen, har set nye muligheder for børnenes udvikling i legen og fællesskabet i udemiljøet.

Børneinitieret leg

Den børneinitierede leg er kendetegnet ved at være initieret af børnene selv. Her udvikles barnets sociale kompetencer, børnene lærer af hinanden, og de bruger hinanden som mod-spillere.

I den børneinitierede leg stifter barnet bekendtskab med forskellige sociale spilleregler, og legen er både et rum for udvikling af barnets demokratiske forståelse og konflikthåndteringsevne. Børnene følger hinanden, går til og fra legen og bidrager ud fra deres eget forståelsesgrundlag. Den børneinitierede leg må ikke forstås som fri for pædagogisk tilstedeværelse, idet den voksnes opgave her er at skabe differentierede læringsmiljøer og rammer med henblik på at understøtte alle børns aktive deltagelse – også de børn, som kan have vanskeligheder ved selv at initiere leg og vanskeligt ved at indgå som deltagere i andre børns selvinitierede lege. I sådanne tilfælde vil den voksnes opgave være at bidrage til at udvikle det pågældende barns legekompetencer med afsæt i en forståelse for det pågældende barns behov.

Meningsfuldhed ses som en forudsætning for deltagelse, hvilket kan være en udfordring at identificere og omsætte. I sådanne situationer er vi opmærksomme på at understøtte det enkelte barns og børnegruppens refleksioner over legen; fx med gentagelser, italesættelse af initiativer og med spørgsmål som: ”kan du huske dengang, I legede det?” eller ”Kunne I forstille jer, hvad I kunne gøre?”.

Den voksnes rolle i den børneinitierede leg er også afledt af barnets alder. I vuggestuen er den voksne i barnets leg fx optaget af det tidlige sproglige samspil, hvor lege og aktiviteter har udgangspunkt i gentagelser, øve skift og turtagning, ligesom den voksne præsenterer fx legetøj og legeområder for børnene med henblik på at understøtte legeforløb børnene imellem. Også skabelse af genkendelige rammer og situationer er vigtigt, idet dette er tryghedsskabende og dermed understøttende for, at barnet tør udforske nye muligheder.

Den børneinitierede leg giver den voksne mulighed for at observere; både i forhold til det enkelte barn og i forhold til den samlede gruppe. Disse observationer er værdifulde, idet indsigten giver de voksne mulighed for at identificere eventuelle fremtidige indsatsområder, ligesom indsigten kan skabe afsæt for den voksnes pædagogiske planlægning af vokseninitierede lege og aktiviteter.

Vokseninitieret leg

Det har stor betydning for børnefællesskaberne at de voksne omkring børnene opstiller legemuligheder, som kan skabe sociale relationer og lege indbyrdes mellem børnene. Dette med udgangspunkt i den indsigt den voksne får, ved at observerer og understøtte børnenes egne lege. Det er særligt vigtigt at de voksne hjælper og igangsætter lege for de børn der måske ikke selv formår at blive en del af børnefællesskabet. På den måde kan de hjælpe til at barnet bliver interessant for de andre børn.

Som pædagogiske personale er vi opmærksomme på og forholder os til, når børnene leger med henblik på at støtte legen, samt udvide den. Vi skaber også nye oplevelser og læringsmuligheder, som børnene derefter kan inddrage i legen.

Vi stiller forskellige legemiljøer til rådighed alt efter børnenes behov og interesse.

Vi giver børnene mulighed for forskellige sanseoplevelser ved at stille forskellige materialer til rådighed i børnehøjde.

Vi introducerer børnene for nye lege, gamle traditionelle lege og forskellige materialer.

Udeleg

Uderummet byder på alternative pædagogiske muligheder; der er højt til himlen, frisk luft og der er større albuerum hvilket bidrager til både fordybelse, rummelighed og nysgerrighed, hvor børnene kan gå på opdagelse, blive udfordret motorisk, have fantasilege og erfare omverdenens forskellighed. Uderummet giver således nye muligheder for at skabe meningsfyldthed og dermed deltagelse for mange af vores børn.

Legeredskaberne i udelivet kan noget særligt. Naturens materialer har ikke et bestemt formål andet end at indgå i naturens kredsløb. Sand, vand, pinde og kogler kan blive til hvad som helst, og redskaber og materialer der ikke definerer legen, men er fleksible i deres funktion, giver plads til børnenes virkelyst og fantasi. Børnene får således noget at handle og skabe med og udvikler fantasi og selvstændighed.

I uderummet er der også mange små/store rum og dermed muligheder for at afgrænse legemiljøerne samtidig med der er højt til "loftet". Dette kan give børnene bedre muligheder for fordybelse i legen samt mindske konflikter.

Børnefællesskaber

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

De rammer vi opsætter for børnene har stor betydning for udviklingen af børnefællesskaber, idet børnene har brug for tryghed og oplevelsen af et tilhørsforhold. Tryghed er grundstenen for alle børnefællesskaber. Ligeledes er omsorg, spejling, sociale relationer og empati faktorer, som er

medvirkende til det gode og sunde børnefællesskab. Børnefællesskaber indgår i både den fri leg og den voksenstyrede leg. Der opstår også børnefællesskaber i de daglige rutiner. Det kan være både små og større børnefællesskaber.

I Engsøens Børnehus understøtter personalet de børnefællesskaber der opstår ud fra børnenes interesse og udviklingsniveau, og vi fremmer samtidig nye børnefællesskaber, hvor vi via observation eller ud fra data fra kompetencehjulet ser muligheder for det enkelte barns udvikling.

Det kommer til udtryk i vores hverdag ved:

At vi organiserer legegrupper og i den forbindelse observerer det enkelte barns og gruppens udvikling.

At de planlagte lege/aktiviteter tilrettelægges så det matcher det enkelte barns zone for nærmeste udvikling.

At børnene ud fra deres interesse og behov kan vælge forskellige børnefællesskaber.

At børnene til måltiderne både verbalt og nonverbalt (spejling) kommunikerer om madpakkens indhold og dagens oplevelser.

At børnene hjælper hinanden i fx garderoben, med at tage tøj af og på.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23



Et trygt og udviklende læringsmiljø skabes som udgangspunkt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene, de voksne og omgivelserne. Forudsætningerne for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse hænger uløseligt sammen med både det miljø og de relationer, som børnene tilbydes i institutionen. I Engsøens Børnehus søger vi hele dagen igennem at sikre, at de læringsmiljøer vi skaber for børnene og sammen med børnene er af en sådan karakter, at det støtter op om det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Med henblik på at skabe rammerne for et kvalificeret arbejde med børnene i de bedste læringsmiljøer, har vi fokus på både det fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljø.

I Engsøens Børnehus har vi gennem de sidste 3 år via program for læringsledelse, arbejdet i dybden med de pædagogiske læringsmiljøer. Et trygt og udviklende læringsmiljø skabes som udgangspunkt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene, de voksne og omgivelserne. Forudsætningerne for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse hænger uløseligt sammen med både det miljø og de relationer, som børnene tilbydes i institutionen. I Engsøens Børnehus søger vi hele dagen igennem at sikre, at de læringsmiljøer vi skaber for

børnene og sammen med børnene er af en sådan karakter, at det støtter op om det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Med henblik på at skabe rammerne for et kvalificeret arbejde med børnene i de bedste læringsmiljøer, har vi fokus på både det fysiske og psykiske og æstetiske læringsmiljø.

Det fysiske læringsmiljø handler om institutionens fysiske rammer indendørs og udendørs. Her vægter vi, at der både er plads til aktiv leg og bevægelse og til fordybelse. Endvidere er vi opmærksomme på, at de fysiske rammer er både trygge og sikre for børnene. Fx har vi i både børnehaven og vuggestuen arbejdet med de fysiske rammer, hvilket betyder at vi løbende ændre og udvikler læringsmiljøet på den enkelte stue, alt efter børnegruppens udviklingsniveau og interesse, fx placeringer af gulvtæpper, inddragelse af garderobe som legerum, inddragelse af gangareal til motoriske forløb og placering af dukkekrog eller konstruktionslege. Vi har også løbende ændret på børnenes muligheder for selv at have adgang til forskellige kreative materialer igennem hele dagen.

Det psykiske læringsmiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne. Vi har fokus på det enkelte barns forudsætninger og behov og på, at barnets møde med omgivelserne finder sted i et trygt ligeværdigt samspil. Vi møder barnet åbent og med tillid og respekt, og vi søger at fremme et miljø, hvor barnet kan indgå i trygge fællesskaber og knytte venskaber. Derudover har personalet via "program for læringsledelse" arbejdet i dybden med den voksnes rolle i læringsmiljøet, fx i forhold til hvornår man er aktivt deltagende, perifært deltagende og observerende.

Det æstetiske børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø er for os, at give børnene umiddelbare og sanselige oplevelser i hverdagen. Filosofen Aristoteles er kendt for udsagnet: *'Intet er i forstanden, som ikke først har været i sanserne'*. Æstetik forstår vi ikke blot som noget skønt eller noget fra kunst, men ethvert fænomen i hverdagen kan være afsæt for en æstetisk oplevelse. Det æstetiske fokus bruger vi i sammenhæng med børnenes dannelse og læring.

Vi arbejder med at møde børnene i deres måde at sanse, være og lære, i de rammer vi har.

Samtidig vil vi derudfra skabe læringsmiljøer, hvor det er muligt for børn at opleve sanselighed og æstetik. Fx for vuggestuebørn lave sansebad med kastanjer eller for børnehavebørn lave sanseoplevelser i skoven med bunker af blade.

Det kommer til udtryk i vores hverdag ved:

Vi bruger læringsmiljøerne i hele institutionen igennem hele dagen.

Vi observerer børnenes leg og udvikler læringsmiljøet i nuet.

Vi skaber læringsmiljøer med muligheder for samspil og fordybelse.

Vi griber børnenes ideer og initiativer og leger videre med det.

Vi er indlevende i børnenes lege.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25



Forældresamarbejde:

I Engsøens Børnehus har vi i 2017/18 arbejdet fokuseret på at udvikle et positivt og inddragede samarbejde med forældrene. Dette ud fra data fra rapport T1 i Program for læringsledelse, samt en designproces mellem ledelse og bestyrelse.

Vi fik i den forbindelse skabt en ny kommunikationsstruktur både mellem ledelse, medarbejdere og forældre. Samtidig blev vi i institutionen mere bevidste om og fik en fælles forståelse af vores ansvar for det gode forældresamarbejde.

Vi vægter et tillidsfuldt, åbent og respektfuldt forældresamarbejde. Et forældresamarbejde, hvor vi sammen skaber vi bedste betingelser for det enkelte barn.

Det betyder, at forældrene kan forvente af os, at vi taler med dem om alt, vedrørende deres barns trivsel og udvikling i institutionen. Vores forventning til forældrene er, at de orientere os om forhold, der har indflydelse på deres barns trivsel. Forældrene er altid meget velkomne til at henvende sig til os, hvis der er noget, der er brug for at tale om.

Det er gennem et godt forældresamarbejde vi sammen kan skabe brobygning mellem hjem og institution, og barnets verdener bindes sammen.

Et godt forældresamarbejde medvirker til, at personalets kendskab til både barnet og familien øges. Fx barnets kulturelle baggrund og forudsætninger samt barnets handlinger og reaktioner. Et sådant kendskab bidrager til at skabe et kvalificeret og et trygt institutionsmiljø for barnet. Ligeledes medvirker et godt forældresamarbejde til, at forældrene i højere grad kan understøtte barnets trivsel, udvikling og læring i institutionen.

Tillid mellem personale og forældre er kernen i det gode forældresamarbejde. Gennem tillid skabes grundlag for, at forældrene deler relevant viden med os – også når livet er svært. Og gennem tillid gøres ”den svære samtale” lettere.

Vi ser det som personalets og ledelsens ansvar at skabe og vedligeholde det gode forældresamarbejde. Forældre har forskellige forudsætninger for at indgå i et samarbejde, og disse forudsætninger skal vi være nysgerrig i forhold til. Fx ved at italesætte det, vi ser og høre. Som personale har vi en professionel tilgang til vores forældresamarbejde og møder den enkelte forældre med en åben og inkluderende tilgang og vi tager udgangspunkt i deres behov. Til

planlagte samtaler anvender vi kompetencehjul, SPU og iagttagelser som afsæt for dialog om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi opfordrer forældrene til at stille spørgsmål til både vores praksis og vore bevæggrunde for den pågældende praksis, og vi er nysgerrige på forældrenes praksis og synsvinkler.

Vi er bevidste om, at et godt forældresamarbejde kræver, at vi giver noget af os selv i relationen. Vi er dog også bevidste om ikke at blive private i samarbejdet, men at holde det på et professionelle niveau.

Vi er opsøgende i forhold til oplysninger om barnet, hvor vi stiller åbne og afsøgende spørgsmål. Fx hvis barnet reagerer anderledes, end det plejer.

Vi er opmærksomme på, at forældresamarbejdet til tider kan rumme svære følelser, at forældrene både kan blive vrede og kede af det. Ikke desto mindre tør vi som personale involvere os, hvor vi er tålmodige og rolige i vores tilgang til forældrene, og hvor netop tilliden mellem forældre og personale skaber de bedste forudsætninger for at kunne håndtere de svære situationer.

Vi er opmærksomme på at involvere ledelsen/ kollegaer, hvis der er behov for det.

Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere, og det gode forældresamarbejde lykkes, når vi inddrager hinanden. Det er derfor vigtigt, at også forældrene kan se værdien af et godt samarbejde. Vi er bevidste om, at på trods af vores faglige baggrund og forudsætninger, så er afsættet for et godt forældresamarbejde altid baseret på, at det er forældrene, der er eksperter på eget barn. Det er gennem forældrenes fortællinger om barnet kombineret med vores faglige erfaringer og ekspertise, at vi kan skabe de bedste udviklingsbetingelser for barnet i institutionen. En måde vi sætter dette i spil kan være til vækstsamtaler, hvor vi sammen med forældrene deler viden om barnets/familiens styrker og udfordringer. Derudfra laver vi fælles aftaler og handlinger for barnet.

Forældresamtaler:

Alle forældre tilbydes forældresamtaler første gang efter ca. 3-4 måneder, både i vuggestuen og i børnehaven. I vuggestuen tilbydes yderligere en 2½ års samtale og i børnehaven holdes førskolesamtaler. Derudover afholdes der samtaler efter behov.

Til følgende samtaler er der lavet fælles skabeloner, som udgangspunkt for den enkelte samtale:

- Opstartssamtale
 - 3-5 mdr. samtale
 - Når barnet er 2,5 år - inden børnehavestart
 - Skoleparathedssamtaler
 - Vækstmøder (afholdes ved f. eks. faldende trivsel/udvikling)
-

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26



Inklusion:

Begrebet inklusion:

Med inklusion forstås, at alle børn har ret til at være en del af et fællesskab – at de har mulighed for at udvikle sig sammen med andre i forskellige sammenhænge f. eks. I leg og pædagogiske aktiviteter.

Hvorfor og hvordan:

Vi arbejder med udgangspunkt i inklusion, fordi vi mener, at det er af afgørende betydning for barnets udvikling at være en del af et fællesskab – at føle sig betydningsfuld i forhold til andre voksne og børn og f. eks. Have en eller flere gode venskaber.

Det er pædagerne og ledelsens ansvar at skabe rammerne for, at det kan lykkes. Det gør vi ved at være imødekommende, forstående og anerkendende overfor alle der kommer i institutionen. Vi arbejder i dagligdagen med mange små fællesskaber i det store fællesskab. Pædagogikken ændrer sig på den måde løbende, for at tilpasse den aktuelle børnegruppe og de specifikke udfordringer, der er.

For de børn, som har svært ved selv at komme i gang med at lege og af en eller anden grund ikke selv søger de aktiviteter, der sættes i gang, er det de voksnes ansvar at skabe muligheder for barnet ved f. eks. At sætte en leg i gang sammen med barnet og ad den vej tiltrække nogle flere børn. Få øje på dette barns ressourcer, som f. eks. Er at lægge puslespil eller spille fodbold, gøre det til en aktivitet og på den måde gøre barnet interessant i de andre børns øjne.

En anden vigtig faktor er den anerkendende tilgang til hinanden – altså måden vi taler med og om hinanden på, både børn og voksne. Det er vigtigt, at vi f. eks. Taler positivt om hinanden og er nysgerrige på hinandens handlinger, også når der skal løses konflikter. Sammen med barnet undersøger vi, hvad der ligger til grund for en bestemt handling. Vi behandler børnene og hinanden med ligeværdighed og respekt og fungerer på den måde som rollemodeller – og det tror vi på har en afsmittende virkning.

I Engsøens Børnehus har vi tidligere i samarbejde med bestyrelsen udarbejdet nogle inklusionsvaner, hvor forældrene har en aktiv rolle.

Gode inklusionsvaner – forældre som rollemodeller

Hilse på hinanden

Det er en dejlig start og afslutning på dagen, at man siger godmorgen og farvel – det er rart at blive set. Vær gode rollemodeller og hils på børn og voksne.

Fokus på det positive

Se muligheder i stedet for begrænsninger. At tøjet er beskidt vidner om en sjov dag udenfor. Sutskoene er væk – de dukker nok op i morgen. Men hvor er det dejligt I har tegnet, malet, bygget huler og lært en masse.

Snakke om forskelligheder

Snak med jeres barn om, at alle mennesker er forskellige og at alle er værdifulde. Nogen har briller, kort hår, langt hår, er mørke eller lyse, tynde eller tykke. Øv jeres barn i, at finde positive ting at sige om et andet barn eller voksen – det udvikler empati og forståelse af andre mennesker.

Ansvar for den gode tone

I Engsøens Børnehus skal man tale ordentligt til hinanden. I kan støtte op om den gode tone, ved at være rollemodeller for jeres børn. Sig gerne: Hov! Det var ikke så rart at høre - hvad kunne du sige i stedet? Eller "kan du se at din kammarat bliver ked af, at du siger sådan til ham/hende? Sæt gerne ord på hvordan ord påvirker vores følelser.

Inviterer forskellige legekammerater med hjem

Børnene får ofte et bedre forhold til hinanden, når de har været på besøg hos hinanden – de bliver tættere knyttet. Det giver en harmonisk børnegruppe med flere legemuligheder i hverdagen, når børnene er vant til at lege med forskellige kammerater og ikke er afhængige af "bedstevennen"

Støtte op om arrangementer

Ved at støtte op om arrangementer i Engsøens Børnehus, styrker i fællesskabet indbyrdes imellem jer forældre og dermed også fællesskabet blandt børnene. Det er altid noget specielt når mor, far og søskende er med i vuggestue og børnehave

Inviter alle med til fødselsdag

Vi opfordrer til, at enten hele den alderssvarende gruppe, alle pigerne eller alle drengene inviteres med til fødselsdag. Få gerne hjælp af personalet til at finde den bedste løsning.

I fællesskab kan vi mere:

Det er personalet, ledelsen og forældrene, der har ansvaret for at vise vejen for, hvordan vi kan være sammen på en måde, så alle oplever at være en oprigtig del af et positivt og udviklende fællesskab. Det gør vi ved at møde hinanden med respekt, tolerance og anerkendelse.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27



Der arbejdes med kommende skolebørn i samarbejde med modtagende skole Kongsbjergskolen. Vi holder fælles forældremøder om skolemodenhed og hvad der bør lægges vægt på i institutionen og i hjemmet for at hjælpe børnene til en god skolestart. Dette med særlig vægt på barnets sociale udvikling og færdigheder, selvhjulpethed og personlige færdigheder, dannelse, sprog og kommunikation.

Der afholdes tidligt møder med dagtilbud, skole og forældre, der hvor der er behov for en særlig handleplan for at hjælpe barnet/familien til at blive skoleparate.

I Engsøens Børnehus organiseres målrettede aktiviteter fra september – april for de kommende skolebørn. Kompetencehjulet bruges aktivt til at målrette læring for både det enkelte barn og børnegruppen.

Det kommer til udtryk i vores hverdag ved:

At vi har fokus på børnenes indbyrdes lege
At vi arbejder med sproglig udvikling – klapper stavelser, synger, laver rim og remser
At børnene lære at forstå og udfører kollektive beskeder
At vi øver selvhjulpethed og børnene lærer at hjælpe hinanden
At vi styrker børnene i samarbejdsøvelser fx bygge tårn efter en bog og løse det sammen.
At vi spiller spil og lære at vente på tur, lære at følge spilleregler.
At vi øver at turde stå frem og fortælle noget i gruppen - de andre børn lære at lytte.
At vi i samlinger har emner såsom øver navne, efternavne, måneder, vejr, hvor bor jeg, ugedage, årstider.

Vi har to medarbejdere som har uddannelse i Diamant forløb. Der iværksættes diamantforløb hvert år for de kommende skolebørn, hvor der er fokus på barnets selvinsigt, empati og selvkontrol.

Ledelsen på Kongsbjergskolen og Engsøens Børnehus laver hvert år et årshjul for diverse møder og for hvem der har ansvar for møderne. Dette for at skabe det bedste fundament for medarbejdernes planlægning og samarbejde på tværs af skole og dagtilbud.

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

I Engsøens Børnehus bruger vi lokalområdet og Lunderskovs fantastiske omgivende natur. I samarbejde med kirken, laves der planlagte børnegudstjenester op til højtider som de fleste børnehalebørn deltager i.

Børnene besøger det lokale plejehjem hvert år til jul og underholder med blandt andet Luciaoptog.

Ved særlige lejligheder besøger vi byens efterskole og oplever deres spændende forestillinger.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32



I 2017/18 har vi i Engsøens Børnehus i samarbejde med Kolding kommune skabt et projekt for kompetencepædagogerne i institutionen. Formålet med projektet var at skabe en fælles høj faglighed på tværs i institutionen.

Medarbejderne blev kompetenceudviklet i alle afdelinger inden for temaerne i den pædagogiske læreplan. (kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse, natur udeliv og science, kultur, æstetik og fællesskab).

Målet var at alle børn i institutionen skulle have de bedste muligheder for at udvikle sig via målrettede velfunderede tiltag og aktiviteter. Derfor har vi i Engsøens børnehus i alle afdelinger personale, som er kompetenceudviklet og har ansvar for et specifikt tema i den nye styrkede læreplan. Projektet har vist sig at være succesfuldt både for den enkelte medarbejder og for samarbejdet og kendskabet til hinandens ressourcer og kompetencer. Dette har medført nye muligheder for deltagelse i kompetencenetværkene for alle institutioner i Kolding.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37



Pædagogisk læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

I Engsøens Børnehus betyder dette blandt andet:

- At vi som pædagogisk personale tager ansvar for at skabe et trygt og udviklingsorienteret læringsmiljø.
- At der aktivt lyttes til børnenes interesser og ønsker, fx ved tilrettelæggelse af aktiviteter.
- At børns grænser, rettigheder og behov italesættes, både overfor barnet og for dets omverden (legekammerater, personale og forældre).
- At vi italesættes barnets følelser for barnet og omverden.
- At barnet møder en struktureret og forudsigelig hverdag.
- At vi som pædagogisk personale er rollemodeller og udviser åbenhed, nysgerrighed og respekt for alle børn og forældre uanset baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Engsøens Børnehus betyder dette blandt andet:

- At vi har fokus på både at se, høre og italesætte det enkelte barns behov og følelser samt italesætte barnets omverden for dermed at give barnet en forståelse for den kontekst barnet befinder sig i.
- At der arbejdes med selvhjulpenshed, da dette bidrager til, at fremme barnets selvstændighed.
- At vi arbejder med alle børn ud fra et ressourcensyn.

At vi tror på det bedste i barnet og ser det enkelte barns potentiale.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

I Engsøens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At der aktivt arbejdes med venskaber og sammensætning af legegrupper.
- At der udbydes aktiviteter, som fremmer og stimulerer både gruppen og det enkelte barns deltagelse.
- At der både arbejdes med anerkendelse ift. gruppen og ift. det enkelte barn.
- At der via iagttagelser og observationer er blik for både gruppens og det enkelte barns deltagelse

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Engsøens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At der aktivt værnes om og arbejdes med børnenes selvinitierede lege.
 - At der via iagttagelser og observationer er blik for det enkelte barns etablering og vedligehold af venskaber.
 - At vi giver børnene mulighed for at lytte nysgerrigt til hinandens fortællinger.
 - At vi italesætter og anerkender forskellighed i børnegruppen.
-

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogisk læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børn forstår sig selv, hinanden og deres omverden.

I Engsøens Børnehus betyder dette blandt andet:

- At vi understøtter børnenes sprogtiltagelse gennem sang, sanglege, rim og remser, Kims leg, gæt og grimasser osv.
- At vi igennem dialog med det enkelte barn øver at være lyttende og talende.
- At vi har fokus på at alle børn er en del af fællesskabet.
- At vi sætter ord på børnenes følelser og bruger "Fri for mobberi" og samtalekort til samlinger, hvor der er fokus på børnenes relationer.
- At vi anvender redskaber og metoder som Børnenes bedste bøger, eventyrfortælling, Læse & leg, dialogisk læsning.
- At vi bruger de sprogkasser de sprogansvarlige har lavet, så det er nemt at arbejde med forskellige former for sproglige vanskeligheder. Fx ordforråd, rim og matematiskforståelse.
- At vi fordyber os i tematisk sprogarbejde ud fra udslag i kompetencehjulet, fx geometriske figurer.
- At vi bruger kropssprog i små grupper fx omkring følelser.
- At børnene gennem legen får mulighed for at øve det nonverbale og den verbale kommunikation, sætningsopbygning og deres ordforråd.
- At vi deltager i børnenes leg, og dermed kan hjælpe dem med at kommunikere med kammeraterne.

2. Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikerer og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Engsøens Børnehus betyder dette blandt andet:

- At vi som voksne er rollemødelere, som er nærværende, lyttende og har øjenkontakt og giver børnene mulighed for at udtrykke sig og fortælle hvad de er optaget af.
- At vi følger børnenes spor og det de er optaget af.
- At børnene på skift medbringer en ynglingsbog/sang og fortæller om den til samling.
- At de ældste børn på skift kan stå for samling og bestemme indhold.
- At børnene har fri adgang til at fordybe sig i bøger.
- At børnene har fri adgang til at tegne, male og bruge deres skrift/billedsprog.
- At vi inddrager forældrene i det pædagogiske sprogarbejde, både via fortællinger og via Intra med plancher.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogisk læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

I Engsøens Børnehus betyder dette blandt andet:

- At vores indendørs og udendørs indretning bærer præg af stimulering af de primære sanser. Fx at gå på forskelligt underlag, hårdt/blødt græs, grus og sand, skovbund, forcerer træstammer, store sten og bakker/skrænter.
- At legepladserne på begge matrikler er indrettet med gynger, kolbøttestænger, forskellige baner, og hængekøjer.
- At forskellige redskaber og materialer er tilgængelige for børnene og at vi viser dem forskellige anvendelsesmuligheder, så de selv får mod på at udforske. Fx modellervoks, maling, sakse og papir, lim.
- At materialer fra legepladsen er en integreret del af det barnet mærker i dagligdagen. Fx sten, pinde, blade, blomster sand, jord og vand.
- At vi er bevidste om at barnet først fra vuggestuen lærer at mærke sig selv, så de senere kan lære at mærke og forstå andres grænser.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Engsøens Børnehus betyder dette blandt andet:

- At vi giver mulighed for at børnene kan opdeles i små grupper, hvor de kan møde andre børn indenfor samme motoriske udvikling.
- At barnet bliver præsenteret for både aktiviteter med højt samt lavt tempo, vi er opmærksomme på barnets selvregulering via arousal regulering i tæt, kompetent samspil med dets nære voksne.
- At vi som pædagogisk personale er deltagende og aktive i bevægelses legen.
- At spisesituationen er en sanselig oplevelse, dvs at maden skal sanses via kroppen i nærværende og trygge omgivelser, som de voksne er ansvarlige for
- At yoga er blevet implementeret i institution og er blevet en del af vores daglige praksis.
- At legepladsen indeholder både mulighed for at benytte sig af forskellige køretøjer, hvor barnet kan udfordre dets færdigheder, samt færdes frit i naturen, hvor barnet kan gå, løbe, lege, kravle, trille, klatre op i træer, bygge huler i skoven og sandkassen.
- At barnet gennem den taktile sans mærker tryghed og omsorg fra de nære voksne – enten ved trøst eller massage.
- At brugen af musik i den pædagogiske praksis kan medvirke til enten af finde ro (mindfull) eller til at understøtte bevægelsesglæden.
- At barnets nære voksne viser glæde ved aktiviteter og giver tryghed til at barnet tør udforske nyt terræn.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Engsøens Børnehus har et fantastisk uderum med mange forskellige læringsrum/læringsmiljøer. Uderummet indeholder skov, bakker, sumpområder, fliseområder, steder børnene kan ”gemme sig”, græsplæner, sandkasser og legeredskaber. Engsøens Børnehus er beliggende i Lunderskov, i naturskønne omgivelser, med engområder, bakker, søer og græssende dyr.

Pædagogiske læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

I Engsøens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At børnene er ude hver dag. Derved stifter børnene bekendtskab med naturen og dens fire årstider.
- At de voksne italesætter vejret, årstiden, at voksen- initierede aktiviteter stemmer overens med årstiden.
- At børnene eksperimenterer med egen krop, vand, mudder, sten, sand, grene, blade og blomster osv.
- At børnene har mulighed for at undersøge insekters og dyrs bosteder. At det undersøgte, bliver understøttet via samtale, bøger og billeder.
- At de voksne inspirerer børnene med vokseninitierede aktiviteter, som børnene selv kan lege/undersøge videre med/på.
- At børnene lærer om vores fælles ansvar for opretholdelse af naturen og miljøet.
- At børn og voksne affaldssorterer i forbindelse med måltiderne og ved afskaffelse af tegnepapir osv.
- At vi sammen med børnene er undersøgende i forhold til svar, på undringer og spørgsmål.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Engsøens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi fremme børnenes kendskab til naturen gennem alle sanser (røre, smage, se høre)
 - At vi som voksne deltager aktivt og guider i nye lege og venskaber i udelivet.
 - At børnene gerne må blive våde og beskidte.
 - At børnene har adgang til så mange forskellige materialer som muligt, tung, let, geometriske former etc.
 - At de voksne er nysgerrige på børnenes nysgerrighed og støtter dem i deres forståelse af verden.
 - At der er mange forskellige muligheder for leg, eksperimenterne virksomhed, at være undersøgende.
 - At de voksne italesætter de forskellige naturfænomener ved f.eks. at i dag regner det og i går skinnede solen.
 - At der er fokus på processer frem for produkt og resultat.
-

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske læringsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

I Engsøens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi skaber anerkendende læringsmiljøer med plads til forskelligheder.
- At vi bruger/lærer/går rundt i nærmiljøet.
- At vi lærer sange og sanglege at kende.
- At vi lærer rim og remser.
- At børnene lærer forskellige traditioner at kende, både danske og fra andre lande.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Engsøens Børnehus betyder dette bl.a.:

- At vi giver plads til spontanitet og børnenes ideer og initiativ.
 - At vi laver aktiviteter i små trygge grupper, men også større grupper på tværs af stuer og afdelingerne.
 - At vi har diverse materialer til rådighed og tilgængeligt.
 - At der er miljøer til børnene, at udfolde sig kreativt i.
 - At vi markerer højtider, såsom jul, påske og fastelavn med aktiviteter, frokost og andre traditionelle tiltag.
 - At vi arbejder videre med ideer fundet på biblioteker/museer.
-

Evalueringskultur



Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Evalueringskultur i Engsøens Børnehus

I forbindelse med Den styrkede læreplan er der et krav om, at evalueringskulturen skal evalueres hvert 2 år. I Engsøens Børnehus beskrev vi sidst vores evalueringskultur i den styrkede pædagogiske læreplan 2021. Det er derfor her i 2023, at evalueringen skal ske. Der er krav om at evalueringen skal publiceres på institutionens hjemmeside.

Vi har i MED- udvalget ud fra den styrkede læreplan, drøftet de forskellige evalueringsmetoder, graden af evaluering og hvordan der med fordel arbejdes videre med vores fælles evalueringskultur i de næste par år. Det har ført til konkrete ændringer, hvor det i højere grad end tidligere fremgår, hvilke evalueringsmetoder der anvendes og hvilken systematik der er, for de forskellige typer af evalueringer i løbet af et år i Engsøens Børnehus. Det har ført til følgende beskrivelse af vores fælles fremtidige evalueringskultur:

Evalueringskultur og dokumentations praksis i Engsøens Børnehus:

Kompetencehjul - Handleplaner

Hvert halve år arbejder pædagogerne målrettet med oprettelse af handleplaner på enkelte børn eller børnegrupper, som har særlige udfordringer. Her anvendes metodeværktøjet Kompetencehjulet på alle børn til at skabe et overblik over barnet eller børnegruppen. Herefter iværksættes der handleplaner på de børn, der har særlige udfordringer. Handleplanerne kan handle om indsatser til det enkelte barn eller indsatser der handler om at ændre det pædagogiske læringsmiljø, således at det udfordrer og stimulerer barnets eller børnegruppens udvikling, trivsel og dannelse.

Disse handleplaner vil forældrene blive inddraget i, og der følges løbende op på disse af både ledelsen og af medarbejderne. Herudover indsamles der yderligere andre data, iagttagelser og observationer på barnet eller børnegruppen. Disse data indgår også i udarbejdelsen af handleplaner. Evalueringen af handleplanerne foregår enten sammen med ledelsen eller

personalet indbyrdes. Alle pædagoger har fået individuel dokumentations/evalueringstid til dette arbejde.

Program for læringsledelse – Kortlægning - KIDS

Hvert andet år pågår en større LSP - kortlægning, hvor Engsøens Børnehus bliver vurderet af både børn, forældre, medarbejdere og ledelsen. Dette arbejdes der efterfølgende systematisk med i ledelsesteamet, hvor der laves pædagogisk analyse, samt på personalemøder og i bestyrelsen. Derudover bruges KIDS observationsredskab årligt til at tage temperaturen og evaluerer på de fysiske omgivelser, relationer, samt leg og aktivitet bredt i hele institutionen. Dertil anvendes KIDS også som evalueringsredskab på stue/afdelingsniveau ifm. temaerne i læreplanen.

Smtte - model

I Engsøens Børnehus anvendes evalueringsmetoden Smtte modedellen. På baggrund af evalueringen iværksættes efterfølgende en ny forbedret praksis. Der evalueres på enkelte tiltag/aktiviteter i forhold til læringsmiljøer og børn på den enkelte stue/afdeling. Fx når vi starter nye grupper op og ved emneuger. Medarbejdernes egne observationer i forhold til børnenes adfærd og trivsel i et givent læringsmiljø indgår også som en naturlig del af løbende evalueringer.

SPU – overgange

Skoleparathedsundersøgelse anvendes i forbindelse med overgang til skole og deles med forældre til skoleparathedssamtaler.

Systematik og mødestruktur

I Engsøens Børnehus har vi oparbejdet en god systematik i planlagte møder henover året. Dette for at give mulighed for løbende evaluering via dialog og refleksioner i forhold til børnegruppen, vores tiltag og organisering i hverdagen. Der er 4-5 fælles personalemøder om året. Det videre arbejde med evalueringskulturen og evaluering af den styrkede læreplan vil løbende være faste emner på dagsordenen. Herudover kan der arbejdes mere i dybden med evaluering på de fire årlige afdelingsmøder.

På årets sidste personalemøde i november måned vil læreplanen blive evalueret med personalegruppen med fokus på, at den styrkede pædagogiske læreplan skal være toneangivende for det pædagogiske arbejde i Engsøens Børnehus, og dermed er evalueringen et vigtigt element i udviklingen af den pædagogiske praksis.

Faglige netværk - Kompetencepædagoger

Vi har skabt en evalueringsystematik/kultur i forbindelse med medarbejdernes deltagelse i Kolding kommunes faglige netværk. På den baggrund bliver der systematisk evalueret efter hvert eksterne møde og derudfra etableret tiltag og læringsmiljøer for bestemte grupper børn. Dette evalueres og videreudvikles løbende på de planlagte møder.

AULA – Artefakter – Nærværende kommunikation

Evaluering foregår også på AULA via tekst og billeder. Fotos og diverse artefakter anvendes i afdelingerne til ophæng for at dokumentere, samtidig med at de giver børnene en oplevelse af

genkendelse og noget at tale ud fra. I dagligdagen ved feedback med forældre og kollegaer imellem.

Pædagogisk tilsyn og Bestyrelsesmøder

Evaluering foregår ifm. Årlige pædagogisk tilsyn - varslede og uvarslede tilsyn fra Kolding kommune. Der nedskrives anbefalinger i ledelsens strategi og handleplan. Der evalueres på disse ved årlige læringsamtaler med forvaltningen.

Evaluering foregår på bestyrelsesmøderne, hvor fx forældresamarbejdet og diverse politikker gennemgås og evalueres.

I Engsøens Børnehus tilstræber vi, at evaluering foregår både i det store fællesskab, i mindre grupper og individuelt i forhold til den enkelte medarbejders kompetencer og ansvarsområde. Ledelsen vil fortsat tilstræbe at skabe rammerne for en god og meningsfuld evalueringskultur.

Med implementeringen af den styrkede læreplan, vil ledelsens fokus fortsat være på evaluering og italesættelsen af evalueringskulturen i institutionen. I forbindelse med gennemgangen af den nye styrkede læreplan er alle medarbejdere inddraget i kravet om evaluering.

Evalueringer er grundlaget for refleksion og faglig selvkritik. Når vi ser på vores egen tilgang til og deltagelse i læringsmiljøer eller aktiviteterne med børnene, vil vi ud fra en løbende feedback, medarbejdere imellem og med ledelsen, få øje på måder hvorpå vi kan ændre og forbedre praksis og den pædagogiske tilgang, så alle børn trives, udvikler sig og dannes.